Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | MARȚI, 4 AUGUST 1992 | NR. 109 (17979) | PREȚUL 1 rub. | FAX: 23-35-01

MS NEAMUL CARE SE URĂȘTE PE SINE ÎNSUȘI E SORTIT PIEIRII — PAG. 2

O EVENTUALĂ NEȘTIINȚĂ, DE A NU ȘTI CE TREBUIE SĂ FACEM ÎN CAZURI EXTREMALE, NE-AR COSTA PREA SCUMP — PAG. 3

DESTINUL POETULUI GHEORGHE CIOCOI SE GĂSEȘTE SUB PROTECȚIA DE LUMINĂ NEPIERITOARE A LUCEAFĂRULUI — PAG. 4

Printr-o decizie a Comisiei Unice de Control, în zona conflictului armat din zona nistreană au fost introduse forțe comune de menținere a păcii, în care au fost incadrate și unități ale Armatei Naționale a Moldovei.

IN FOTOGRAFIE: Ostași ai Armatei Naționale la Varnița.

Fotografii de Serghei VORONIN, Moldova-pres.

Excelenței sale Boutros Boutros Ghali, Secretar General al O.N.U.

Excelență,

Am onoarea să vă aduc la cunoștință că la 21 iulie 1992 am semnat împreună cu președintele Federației Ruse, dl. B. Eltin, Convenția cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona Nistreană a Republicii Moldova. Această Convenție, a cărei copie o anexez, are ca scop încetarea cît mai grabnică a focului și soluționarea conflictului prin mijloace politice, în deplin atașament față de principiile Statutului Organizației Națiunilor Unite și Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa.

După încetarea focului și dezangajarea părților implicate în conflict, va fi pus în acțiune mecanismul creat prin hotărîrea miniștrilor de externe ai Republicii Moldova, României, Federației Ruse și Ucrainei, care prevede introducerea observatorilor militari, folosirea grupului de raportori în problemele dreptului omului și a misiunii de bune oficii și mediere.

Conducerea Republicii Moldova consideră ca fiind absolut necesar să Vă informeze asupra măsurilor întreprinse, care, potrivit convingerilor noastre, vor contribui la soluționarea pașnică a conflictului în conformitate cu normele de drept internațional.

Din păcate, însă, tentativele noastre orientate spre aplanarea crizei prin mijloace politice sînt blocate de către forțele distructive, care continuă să violeze grav Acordul de încetare a focului, provocînd noi victime umane, îndeosebi în orașul Bender. Toate acestea ne trezesc o mare îngrijorare și ne fac să punem la îndoială sinceritatea părții opuse în soluționarea pe cale pașnică a conflictului.

Avînd în vedere cele menționate mai sus, V-aș fi recunoscător dacă ați examina posibilitatea de a trimite în Republica Moldova o Misiune de observatori ai Organizației Națiunilor Unite, pentru supravegherea îndeplinirii măsurilor prevăzute de Convenție, precum și a procesului de restabilire a păcii în raioanele răsăritene ale Moldovei.

Vă rog să dispuneți ca prezentul mesaj să fie difuzat ca document oficial al Consiliului de Securitate.

Folosesc această ocazie pentru a Vă asigura, D-le Secretar General, de năzuința fermă a conducerii Republicii Moldova spre o amplă colaborare cu Organizația Națiunilor Unite în scopul menținerii păcii și securității internaționale

Cu respect,

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

Chișinău, 31 iulie 1992.

Primire la Președintele Republicii Moldova

În prima jumătate a zilei de 31 iulie dl. Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a primit-o pe doamna Mary Pendleton, însărcinatul cu afaceri al Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova. Dl. Mircea Snegur i-a înmînat doamnei Mary Pendleton un mesaj adresat Președintelui S.U.A. dl. George Bush, document în care se întreprinde o analiză a situației social-politice de ultimă oră din Republica Moldova, precum și aprecieri relativ la dezvoltarea relațiilor moldo-americane.

Dl. Mircea Snegur a estimat că începe la modul practic să funcționeze convenția moldo-rusă cu privire la reglementarea pe cale pașnică a conflictului, că poporul a înțeles corect doleanțele conducerii, acțiunile ei concrete în această ordine de idei. Președintele Snegur a relevat că în scopul obținerii unor garanții că războiul nu va mai fi dezlănțuit, va adresa astăzi o scrisoare Secretarului General al O.N.U. în care îl va ruga să trimită observatori în zona conflictului.

D-na Pendleton a spus că este satisfăcută de modul în care au acționat forțele de ordine vizavi de protestele unor anumite grupuri de cetățeni de la finele săptămînii trecute, remarcînd că nu a atestat cazuri de încălcare a dreptului la libera exprimare a opțiunilor. În opinia însărcinatului cu afaceri american aceasta este o dovadă că în Republica Moldova se constată desfășurarea proceselor democratice. Ea i-a dorit mult succes Președintelui Republicii Moldova în această operă de revenire la valorile democratice.

La întrevedere a fost prezent dl. Nicolae Țiu, ministrul de externe al Republicii Moldova.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Privind unele măsuri în vederea realizării Convenției cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova.

Întru realizarea Convenției cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova, în scopul neadmiterii proliferării armelor, munițiilor și substanțelor explozive pe teritoriul republicii și în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova din 28 aprilie 1992 nr. 98 «Cu privire la măsurile de intensificare a controlului legalității purtării, deținerii și achiziționării armelor de foc și munițiilor» **decretez:**

1. Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerul Securității Naționale al Republicii Moldova și Ministerul Apărării al Republicii Moldova să stabilească în termen de 24 de ore modul de depistare, stringere, evidență și depozitare a armelor din tabel și de trofeu, a munițiilor și substanțelor explozive, predate de subdiviziunile ministerelor respective scoase din raioanele de est ale republicii.

Efectivul acestor subdiviziuni va preda imediat armele, munițiile și substanțele explozive, inclusiv de trofeu, reprezentanților ministerelor susnumite.

2. Cetățenii care poartă și dețin arme de foc, muniții și substanțe explozive sînt obligați în termen de 10 zile din momentul publicării prezentului Decret, să le predea organelor afacerilor interne.

Persoanele, care în termenul indicat n-au predat benevol armele, munițiile și substanțele explozive sînt trase la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

3. Organele de autoadministrare locală în colaborare cu subdiviziunile respective ale Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerul Securității Naționale al Republicii Moldova, Ministerul Apărării al Republicii Moldova să elaboreze în termen de 5 zile măsuri care să asigure depistarea și tragerea la răspunderea stabilită de lege a persoanelor care poartă și păstrează în mod ilegal arme, muniții și substanțe explozive, precum și confiscarea lor, asigurînd realizarea necondiționată a acestor măsuri.

4. Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerul Securității Naționale al Republicii Moldova și Departamentul de Stat al Republicii Moldova pentru Controlul Vamal să întreprindă măsuri în vederea depistării și suprimării tentativelor de trecere peste frontiera republicii a armelor, munițiilor și substanțelor explozive.

5. Se atrage atenția Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Securității Naționale al Republicii Moldova și Ministerului Apărării al Republicii Moldova asupra executării întocmai a Decretului Președintelui Republicii Moldova din 28 aprilie 1992 nr. 98.

6. Prezentul Decret intră în vigoare din ziua semnării lui.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

or. Chișinău,
1 august 1992.

Ședința comisiei constituționale

La 31 iulie a avut loc ședința comisiei constituționale prezidată de Președintele republicii, dl. Mircea Snegur, în cadrul căreia a fost discutat proiectul definitivat al Constituției Moldovei. Adresîndu-se membrilor comisiei, președintele i-a îndemnat să lucreze de la bun început, în mod constructiv și eficient, să renunțe la cuvinte și discuții generale și să formuleze propuneri concrete.

Deaceea și s-a decis să se treacă la discutarea pe articole. După cum notează agenția Moldova-pres, membrii Comisiei constituționale au considerat drept necesar de a se exclude preambulul Constituției, care includea declarația de independență adoptată de parlament. Astfel, dl. Ion Țurcanu, care a făcut această propunere, a adus argumente concludente. Domnia sa a menționat că declarația conține descrierea unor momente istorice care au fost actuale la momentul adoptării ei și au argumentat necesitatea acestui pas istoric. Constituția se adoptă pentru un termen istoric mai îndelungat și în condiții în care totul se schimbă în mod dinamic nu mai este nevoie să se menționeze în Constituție, de exemplu referendumul unional din 17 martie 1991, la care poporul

(Sfîrșit în pag. 2)

«Sînt adeptul majorității»

Dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a acordat un interviu corespondentului ziarului egiptean «Al Ahram».

În opinia corespondentului, pentru eliminarea conflictului din stînga Nistrului există patru modalități — sau se declanșează operațiuni armate împotriva separatiștilor, sau se procedează la unirea cu România, sau se acceptă federalizarea Republicii, sau, în cele din urmă, forțele extremiste și de o orientare și de alta urmează să fie «absorbite» de majoritate care se pronunță pentru o Republică Independentă. Pornindu-se de la aceste premise, Președintele a fost întrebat cărei opțiuni dă preferință. Dl Mircea Snegur a răspuns că este adeptul majorității, care i-a și înmînat mandatul de Președinte al Republicii. Concentrîndu-se asupra acțiunilor pe care le reclamă această poziție, dl Snegur a arătat că au fost elaborate în complex măsuri ce ar conduce la consensul civic. Printre ele au fost numite crearea unui guvern al concilierii naționale, care, avînd în vedere faptul că în raioanele estice ale Republicii există un potențial industrial mai mare, va avea în componența sa miniștri ce ar fi în stare să tranșeze problemele economice și să promoveze reforma. Refuzul lor, cel puțin deocamdată, de a accepta funcțiile, confirmă că liderii de la Tiraspol încă nu au înțeles că numai prin compromis se va ajunge la concordie și la instaurarea păcii. Vizavi de ultimul incident cînd s-a tras asupra forțelor de menținere a păcii, dl. Mircea Snegur a relevat că separatiștii nu controlează situația, fapt ce denotă că ei sînt irresponsabili. Introducerea forțelor mixte de instaurare a păcii nu poate conduce la o tensionare în zonă, deoarece aici funcționează instituția observatorilor militari în cele patru state. Cît privește pretențiile pe care, după părerea corespondentului, le exercită anumite forțe din Rusia asupra Moldovei, dl. Mircea Snegur a arătat că soluționarea conflictului este posibilă doar cu un concurs activ al democraților din ambele țări. Președintele Republicii a subliniat că în Rusia are loc o reorientare a anumitor oameni politici și, datorită acestui fapt, șansele de a încheia ostilitățile devin reale.

* * *

Președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, a acordat un interviu corespondentului Jaromir Stetina de la ziarul ceho-slovac «Lidove Novini».

Fiind rugat să se pronunțe pe marginea criticilor formulate de opoziție în legătură cu politica compromisurilor, promovată de actuala conducere pentru a elimina pe cale pașnică conflictul din stînga Nistrului, Președintele Mircea Snegur a menționat, între altele, «Consider faptul ca atare drept o nedorință de a înțelege cît de complexă este realitatea. Eu, ca Președinte al republicii, spre deosebire de opoziție, port răspunderea pentru destinul țării. În această ordine de idei, scopurile noastre diferă, dar istoria va arăta negreșit cine a avut dreptate. Ea ne va judeca».

În continuarea interviului, Președintele Snegur a precizat că după introducerea forțelor mixte pentru menținerea păcii forțele implicate în conflict trebuie să-și exercite funcțiile ce le revin, accentuînd în mod special că nutrește speranța că poliția se va încadra activ în combaterea criminalității, corupției și speculei.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

TELEGRAMĂ

Domnului Nicolae ȚIU, ministrul afacerilor externe al Republicii Moldova

Stimate domnule ministru,

Mulțumindu-vă pentru scrisoarea Dumneavoastră din 30 iulie 1992 care se referă la unele aspecte ale eforturilor noastre comune pentru reglementarea pașnică a conflictului din raioanele din estul Republicii Moldova, doresc să vă asigur că împărtășesc în întregime aprecierea Dumneavoastră privind mecanismul de consultări politice creat de miniștrii de externe ai Republicii Moldova, Federației Ruse, României și Ucrainei, precum și punctul de vedere pe care îl exprimați în legătură cu necesitatea funcționării în continuare a acestui mecanism, pînă la soluționarea completă a conflictului.

Ca și dumneavoastră, sînt încredințat că, în cel mai scurt timp posibil, trebuie asigurată introducerea în zona de conflict a observatorilor din cele patru țări, ceea ce concordă și cu prevederile Convenției semnate la Moscova, la 21 iulie a. c. de președinții Republicii Moldova, Mircea Snegur, și Federației Ruse, Boris Eltin. În acest scop, sînt de acord cu propunerea Dumneavoastră de a împuternici reprezentanții miniștrilor de externe din cele patru țări în Comisia mixtă, precum și pe comandanții grupelor naționale de observatori militari, membri ai Comisiei mixte, de a trece la perfectarea aranjamentelor pentru organizarea conlucrării dintre observatorii militari internaționali și comisia unificată de control creată în baza Convenției din 21 iulie menționată mai sus. Consider că activitatea observatorilor militari internaționali privind controlul regimului de încetare a focului și dezangajare a părților implicate în conflict poate fi desfășurată în continuare în conformitate cu Regulamentul Provizoriu aprobat de cei patru miniștri de externe la întîlnirea noastră de la Chișinău din 17 aprilie 1992. În finalizarea aranjamentelor necesare, ar fi bine să se țină seama de activitatea desfășurată de observatorii militari internaționali dislocați în orașul Tighina (Bender) în perioada 28 mai — 19 iunie 1992, desigur, am în vedere atît experiența pozitivă acumulată, cît și, mai ales, cauzele care au dus la întreruperea temporară a misiunii lor.

În ceea ce ne privește am dat dispozițiile necesare reprezentanților români în Comisia mixtă de a se implica nemijlocit la negocierile pentru finalizarea aranjamentelor privind amplasarea observatorilor militari internaționali în lungul întregii zone de conflict.

În cazul în care amplasarea efectivă a observatorilor militari internaționali va ridica unele probleme care depășesc cadrul deja stabilit în întîlnirea noastră din 17 aprilie (am în vedere, în principal, posibilitatea creșterii efectivelor peste cifra de 280 persoane, preconizată inițial, ca și dotarea cu mijloace de transport, telecomunicații, etc.), cred că problemele ar putea fi examinate la o nouă întîlnire a miniștrilor afacerilor externe din cele patru țări care ar putea avea loc la mijlocul lunii august 1992, pe baza recomandărilor care ar urma să fie formulate de către Comisia mixtă.

Apreciind în mod deosebit preocupările Dumneavoastră pentru continuarea normală a activității mecanismului de consultări politice ale miniștrilor de externe din cele patru țări, vă asigur de deplina noastră cooperare și pe acest plan.

Cu sentimente de prietenie,

Adrian NASTASE

«Cu cine te însoțești...»

Se zice că unul dintre mo tivele care l-au determinat p Mircea Snegur să semneze disputata și, după opinia mu multor analiști, discutabili Convenție privind principiil de reglementare pașnică a co flictului armat din raioanel din stînga Nistrului ale Re publicii Moldova a fost idee că în Rusia «forțele democra tice, în frunte cu președintel ei, B. Eltin, se separă tot mai mult de forțele șovine și pr imperiale». Nu știrem să în trebăm dacă se separă cu ade vărat și dacă aceste «forț democratice» sînt democrat ce cu adevărat sau numai s alimentează iluzia respect vă. Cici, așa cum au arătat lucrurile, reacțiile acestc forțe nu diferă decît prin n însemnate nuanțe de cele a forțelor proimperiale și șov ne adevărate în cazul conflic telor din Osetia de Sud, di Azerbaigean, din Transnistri și Tighina.

...Dorim numai să vedem s tuația și ponderea cîtorva fo te de acest tip în contexti structurilor legislative și st tale ale Rusiei. Ministerul de externe, ca și pe timpul lu Gorbaciov, promovează o l nie mai mult sau mai puțin c lorată democratic, vrea să p ră receptiv la dialog și cap bil de reacții sincronizate am mitor opțiuni americane, occ dentale (de exemplu, în caz aplicării de sancțiuni asupr Iugoslaviei). Însă în acest ca problema e cum sînt percep te și calificate aceste gestu în «interior». Comportame tul ministrului Kozirev stîrnit nemulțumirea lui Ru koi, critici vehemente din pa tea Comitetului parlamentar

(Sfîrșit în pag. 2)

Telegramă de felicitare

Dl. Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a expediat o telegramă de felicitare pe adresa halterofilului Casapu, care a cucerit medalia de aur în categoria sa de greutate, evoluînd la Jocurile Olimpice de vară de la Barcelona.

În telegramă se arată că obținerea medaliei de aur constituie o victorie de răsunet, fapt ce va conduce implicit și la notorietatea Moldovei în lume. Președintele Snegur și-a exprimat convingerea că performanța halterofilului Tudor Casapu va fi reeditată și de alți atleți, transmite Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

Sportiva din Moldova Natalia VALEEV, inclusă în echipa Comunității Statelor Independente în ultimele clipe, a cucerit la Jocurile Olimpice din Barcelona medalia de bronz.

La mai mult și la mai mare!

Fotografie de
Boris HARCENCO,
Moldova-pres.

Copiii basarabeni la odihnă în România

Numeroase grupe de copii basarabeni se odihnesc în taberele de vară și stațiunile balneare din dreapta Prutului — informează agenția Moldova-pres.

Această amplă acțiune de caritate, inițiată de trei mari reuniuni sindicale din România: Confederația Națională a Sindicatelor Libere, Confederația «Frăția» și Cartelul «Alfa», care și-au asumat toate cheltuielile de cazare, masă etc., și realizată în colaborare cu Federația Sindicatelor Independente din Republica Moldova, include organizarea unei odihne eficiente, la munte și la mare, pentru mai bine de 6.500 de băieți și fete de diferite vîrste, în special pentru copiii refugiaților din Transnistria și ai lucrătorilor Ministerului Afacerilor Interne al republicii.

Deja s-au întors acasă, bine odihniți și cu multe impresii frumoase, majoritatea copiilor din primele serii, iar în locul lor au plecat să-și facă vacanța în România alți tineri basarabeni. Astfel, în prezent la stațiunea Voinească, județul Rîmnicu-Vîlcea, se odihnesc 508 copii, la Năvodari, din apropierea Constanței — 840, iar la stațiunile Amara, Soveja și Zalău — 595 de copii basarabeni.

Moldova-pres.

«Cu cine te însoțești...»

(Sfîrșit).

pentru relații externe, condus de fostul analist politic de la «Moskovskie Novosti» Evghenii Ambarțumov, pe timpuri democrat, și acesta. De asemenea, importante forțe conservatoare din armată și parlament au cerut să-și dea demisia. Serghei Șahrai, una din figurile democratice proeminente în echipa lui Elțin, s-a văzut nevoit, în urma presiunilor conservatoare, să-și prezinte demisia. De altfel, același Ambarțumov rostea o frază ce explica surpriza multora relativ la rolul oarecum surprinzător de purtător al ramurii de măslin pe care și-a asumat-o subit Aleksandr Rutkoi în războiul din estul Republicii Moldova declanșat, de fapt, la comanda Moscovei. Iată ce afirma fostul democrat: «Să ne ferească Dumnezeu să revenim la metodele de forță», își avertiza el colegii parlamentari, precizînd însă: «Dar nu e o soluție nici cedarea în fața șantajului, și nici faptul să devenim victime ale propriului complex de inferioritate». Sigur, cuvintele de tipul «victime», «complex de inferioritate» nu par să se potrivească realităților cărora li se atribuie. Contează ce spune dl Ambarțumov în continuare: «Mai devreme sau mai tîrziu, Rusia Mare va renaște. Și faptul poate fi realizat numai printr-o politică ce va întruni flexibilitatea cu tăria necesară și cu sentimentul propriei demnități». Această străveche strategie asiatico-mongolă a desimulărilor, aplicată acum cu titlu de binefacere, după ce cu o mînă se întreține elanul agresiv din Tiraspol, cel al armatei a 14-a, și cu alta se încearcă inițiuni «pacifiste» prin adurea de batalioane din trupe speciale de parașutiști, pentru a confirme aceste «indicații ale șefului Comitetului pentru relații externe al parlamentului rus.

...Elțin? Despre ponderea și influența sa reală în parlament și în popor se poate judeca după faptul elementar că, în pofida orientării sale spre reglementarea echitabilă, în baza adevărului istoric a problemei Insulelor Kurile, tocmai de aceea i s-a recomandat să-și amîne vizita în Japonia, vizită programată pentru toamna aceasta. Pe de altă parte, un recent sondaj de opinii indică faptul surprinzător că Rutkoi l-a egalat pe Elțin în popularitate, și că popularitatea primului continuă să crească.

Despre spiritul conservator, proimperial din armată, interne, din partidele și mișcările cele mai puternice — se știe. Și așa stînd lucrurile — se pune firească întrebare: sînt aceștia, așa-ziși democrați, democrați cu adevărat și în ce măsură influențează ei viața, linia și opțiunile politice din structurile legislative și statale ale Rusiei? După ce se va răspunde la această întrebare oricum retorică, se va trage concluzia firească, oricum retorică și ea, și anume: cu cine ne însoțim? Și cu ce ne vom alege dintr-o astfel de întovărășire, supraveghează masiv de armata a 14-a, de trupele ruse suplimentare de interpunere, cu democrați dubioși și fără prea multă putere reală la Moscova?...

Victor GHERMAN.
Moldova-pres.